

HUMAN BRIDGE

För en hållbar
och medmänskligare värld

Biståndsorganisationen Human Bridge

- Ändamål att samla in, rekonditionera och distribuera begagnad sjukvårdsutrustning.
- Ursprung i Erikshjälpen och Läkarmissionen
- Ändamål:
 - Bistånd
 - Miljö
 - Sociala insatser
- ... kan uttryckas som hållbarhetsfokus:
 - Ekonomisk
 - Miljömässig
 - Social } hållbarhet

“För en hållbar och medmänskligare värld”

Finansiering

Företag och organisationer i Sverige och utomlands

- Aldrig betalning för materialet
- Bidrag till fraktkostnader

Lindra Second Hand

- Hem- och hushållsmaterial för försäljning i second hand-butiker

Textilier

- Insamling och försortering av post consumer-textil
- 12 – 13 000 ton/år (20-22 000 ton/år)
- Företagsmaterial – försäljning utanför Sverige

Allt överskott bidrar till biståndsverksamheten!

2nd hand textiliers globala värdekedja

(fram till 1/1 – 2025)

Klimatpåverkan av klädkonsumtion

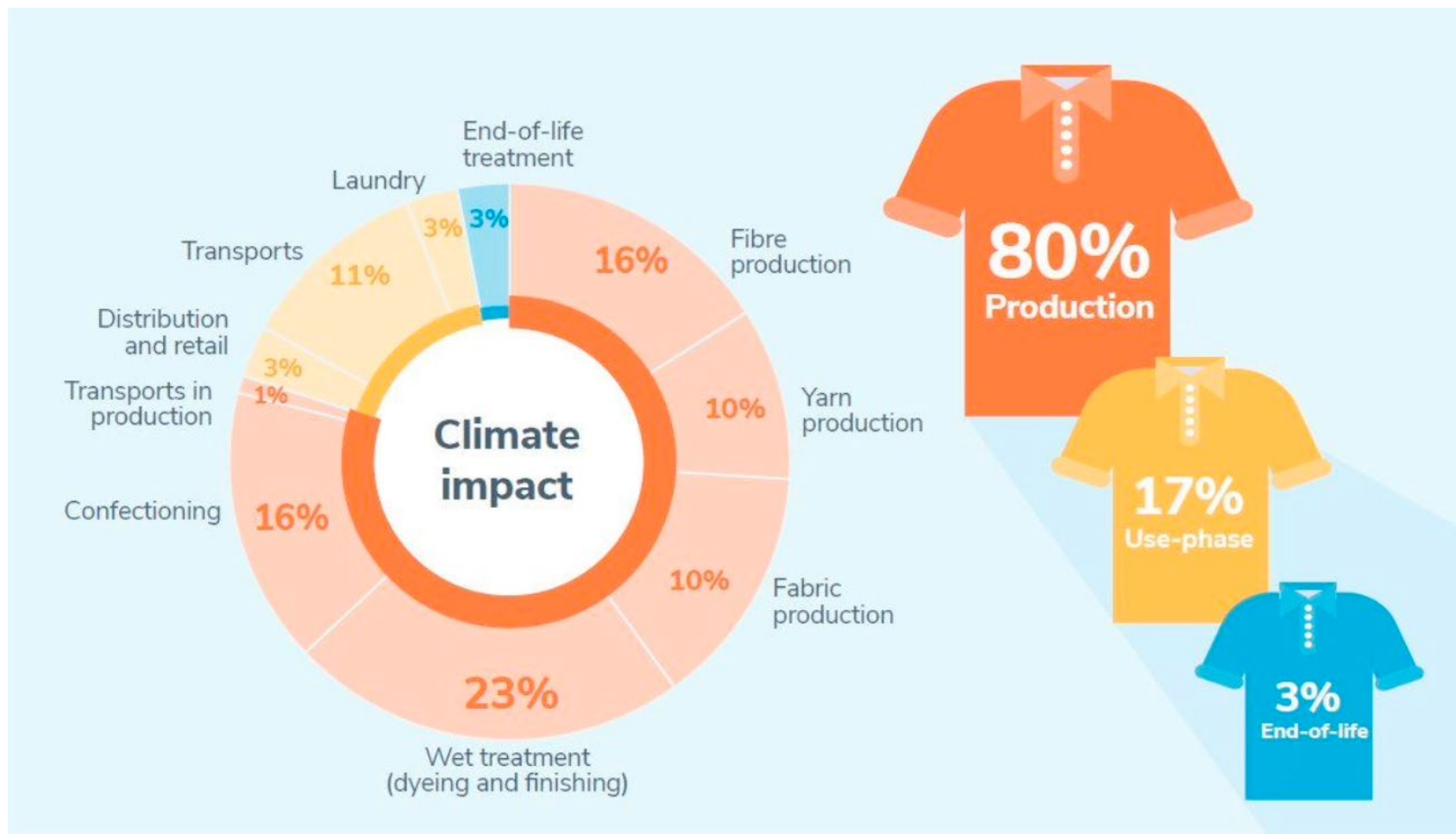
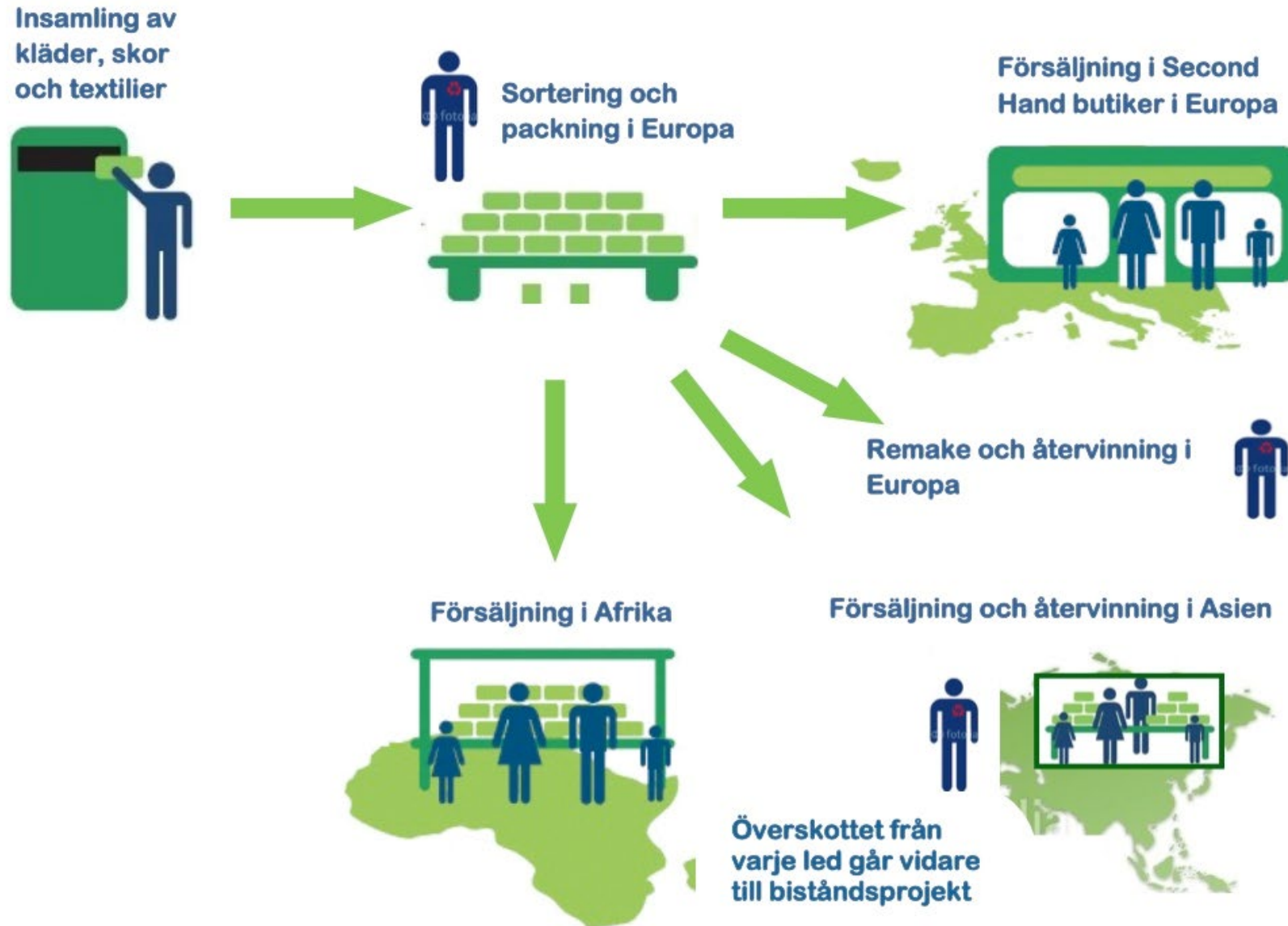

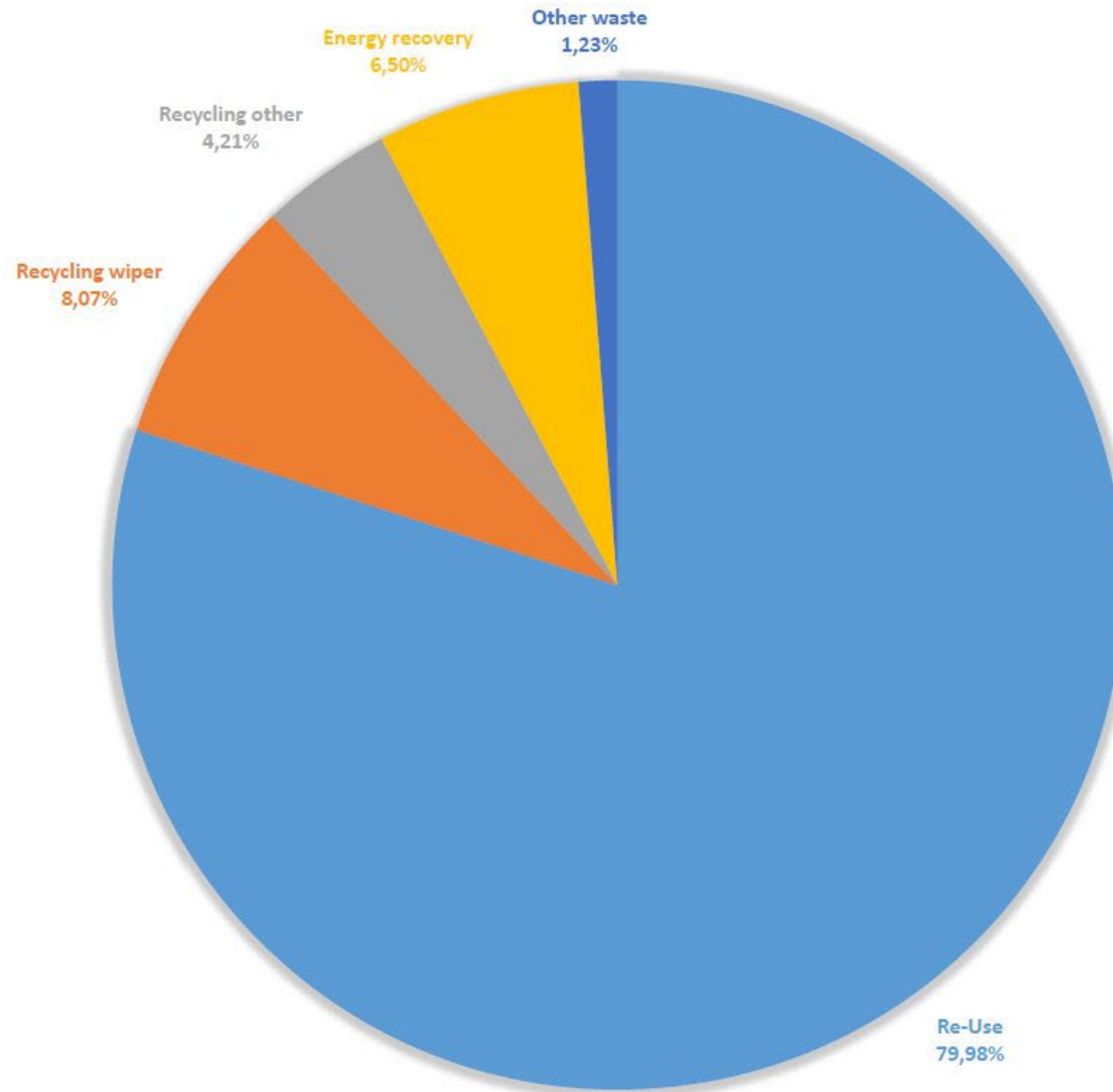
Figure 2 Climate impact of Swedish clothing consumption⁸

Source: Mistra dialogues, Investor Brief: Sustainability in Textiles and Fashion, 2020

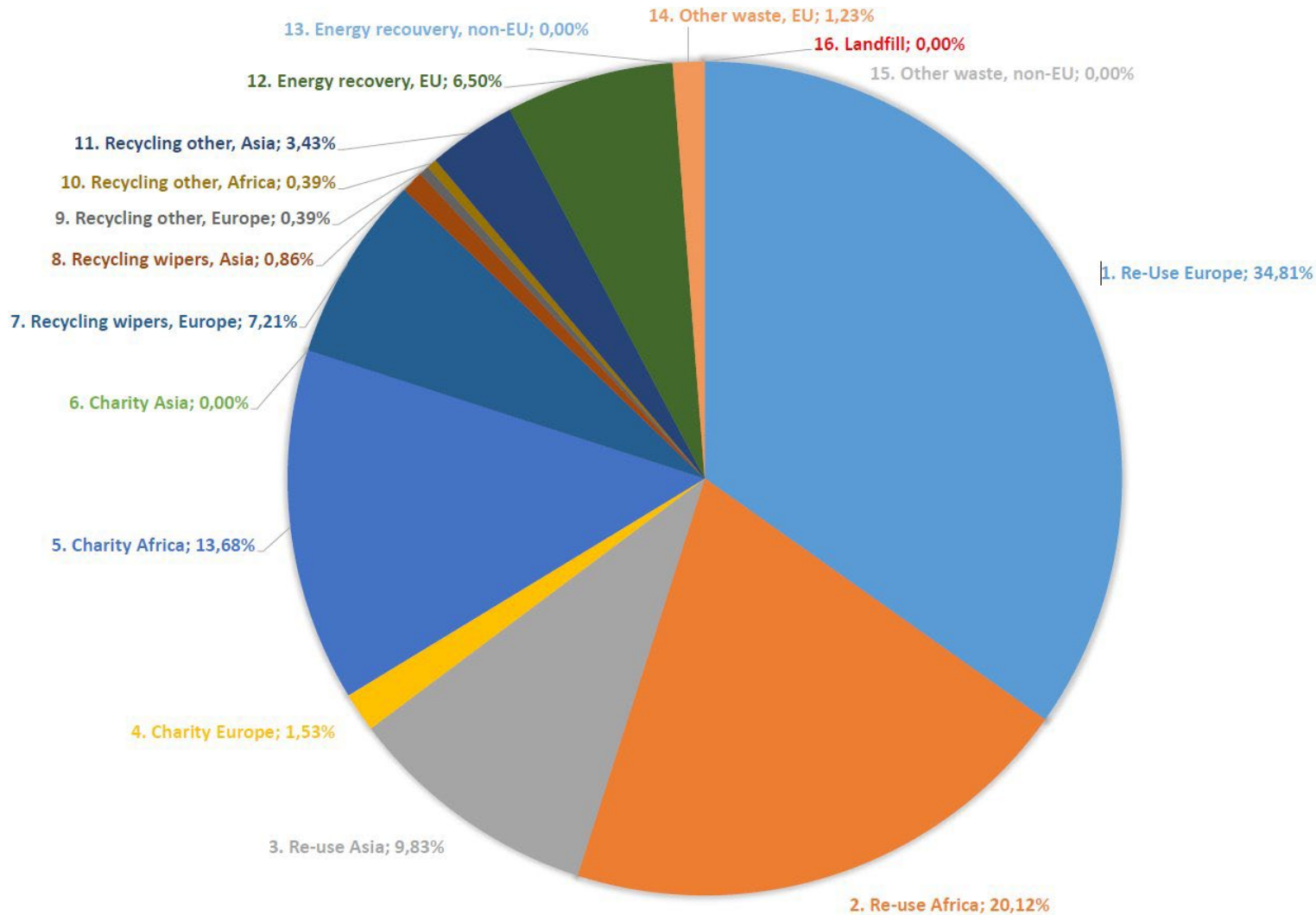
Typisk värdekedja efter första användaren

Innehåll i en insamlingsbehållare*

Vad händer efter professionell finsortering?*

Om donerade 2nd hand kläder

- **Långvarig Praxis:** global handel i decennier.
- **Donationsmekanism:** kläder som inte längre används på grund av exempelvis modetrender eller årstider.
- **Kvalitet på Donationer:** ofta av god kvalitet - relativt lite textilavfall.
- **Ökad Produktion:** fördubbling de senaste två decennierna.
- **Konsumentbeteende:** Köper 60 % fler kläder än för 17 år sedan¹ - behåller dem hälften så länge som för 15 år sedan².
- **Snabb Modepåverkan:** Fast fashion³ uppmuntrar till snabb konsumtion - ökar behovet av att rensa ut.

¹ [Rethinking Clothing Consumption: Understanding the Human Cost of Fast Fashion - Ethics and Policy \(unc.edu\)](https://www.unc.edu/~ethics/p/ReThinkingClothingConsumption.pdf)

² <https://www.mckinsey.com/capabilities/sustainability/our-insights/style-thats-sustainable-a-new-fast-fashion-formula>

³ <https://theconversation.com/secondhand-clothing-sales-are-booming-and-may-help-solve-the-sustainability-crisis-in-the-fashion-industry-148403>

Om donerade 2nd hand kläder

- **Begränsad insamling:** 20% av oanvända textilier samlas in globalt.⁴
- **Begränsad återvinning:** 1% av insamlad volym återvinns till ny fiber.⁴
- **Uppskattat värde:** 2022 uppskattades värdet av donerade 2nd hand-kläder till ca \$28 Miljarder = 1,87% av värdet för nyproducerade kläder (\$1,5 Biljoner).⁴
- **Potential för tillväxt:** finns en betydande potential att öka insamlingen av donerade 2nd hand-kläder.

Värdekedja – globala nord

Insamlare

- **Insamlingsorganisationer:**
 - Ofta civilsamhället men även kommersiella företag samlar in "original" i kärl i samhället
 - Säljs till sorteringsanläggningar för vidare bearbetning.
- **Försortering:**
 - Försortering på grund av regler gällande "gränsöverskridande avfallstransporter".
- **Kostnadsimplikationer:**
 - Försortering medför extra kostnader för insamlare utan att tillföra något värde, vilket kan belasta ekonomin.
- **Avfallsandel:**
 - Avfall har historiskt endast utgjort en liten andel av de insamlade textilierna.

Värdekedja – globala nord

Sorteringsanläggningar

- **Inköp av original:**
 - Sorteringsanläggningar köper "original" globalt för att kategorisera dem för återanvändning.
- **Återanvändningsmål:**
 - Mål att maximera återbruk i 2nd hand-butiker i Europa och på internationella marknader i globala syd(cirka 75-80 %).
- **Olämpligt för återanvändning:**
 - Cirka 15-20 % sorteras ut för återvinning.
 - Plagg med hög bomullshalt -> rengöringsdukar till industrier.
 - Fiber-till-fiber-återvinning (1 %!).

Värdekedja – globala nord

Sorteringsanläggningar

- **Avfallshantering:** De återstående 5–10 % utgör avfall.
 - Maler ner och säljer till cementfabriker för bränsle istället för fossila bränslen.
 - Sorteringsanläggningar utan denna möjlighet förbränner lokalt -> mer kostnadseffektivt än att skicka till Afrika.
- **Försäljning och distribution**
 - **Europa:** Hälften säljs inom Europa.
 - **Globala syd:** Den andra hälften exporteras till Afrika och andra regioner i globala syd.

Värdekedja – globala nord

Socio-economiska fördelar med 2nd hand kläder i EU⁵

- **Jobbskapande 2023:** 150 000 arbetstillfällen inom EU.
- **Gröna jobb:** 110 000 direkt gröna jobb, dvs. jobb som bidrar till att bevara eller återställa miljön.
- **Arbetskraftsdemografi:** Kvinnor utgjorde 79 % av arbetsstyrkan inom sektorn.
- **Sysselsättning i låginkomstländer i EU:** Ex Bulgarien, Rumänien och Polen.
- **Fattigdomsbekämpning:** Kläder av god kvalitet till överkomliga priser bidrar till att minska fattigdom.

Värdekedja – globala nord

Fördelar för Hjälporganisationer och deras ändamål

- **Hjälporganisationers nyckelroll:** vinster finansierar ändamål
 - Fattigdomsbekämpning
 - Hälsofrämjande insatser
 - Utbildning
 - Etc...

Värdekedja – globala syd

Afrika och närmare bestämt Kenya får exemplifiera

- **Utökad värdekedja:** Omfattar en mångfald av marknadsförings-, försäljnings- och återförsäljningsaktiviteter som underlättas av lokala handlare.
 - **Exempel: Kenya**
 - Ledande importör av 2nd hand-kläder i Afrika söder om Sahara.
 - Importerade cirka 185 000 ton second hand-kläder år 2022.⁶
 - **Importprocess:**
 - Importörer tar in balar med sorterade kläder som uppfyller den lokala marknadens krav på kvalitet och lämplighet.
 - Sorteringsanläggningar och importörer samarbetar för att anpassa kriterier efter de lokala handlarnas föränderliga behov.
 - **Partihandel:**
 - Balarna säljs först till grossisthandlare.
 - Grossisthandlare säljer sedan vidare till informella marknadshandlare.
 - **2nd hand butiker**
 - Inhemska handlare och utländska organisationer

Värdekedja – globala syd

Afrika och närmare bestämt Kenya får exemplifiera

- **Marknadsverksamhet:**

- Kläder säljs i 2nd hand-butiker, på marknader eller genom gatuförsäljare.
- Vissa försäljare går från dörr till dörr, besöker kontor, skolor och universitet.
- En del försäljare använder sociala medier för marknadsföring och försäljning online.

- **Försäljning av lägre kvalitet:**

- Osålda plagg av lägre kvalitet samlas in och säljs senare i bulk till rabatterade priser.
- Dessa kläder riktar sig ofta till landsbygdsområden där efterfrågan på prisvärda kläder är högre.

- **Värdeökning:**

- Varje 2nd hand-plagg genomgår vanligtvis flera handelstransaktioner, där värde läggs till vid varje steg innan det når slutkonsumenten.

Värdekedja – globala syd

Socio-ekonomisk påverkan av 2nd-hand klädsektorn i Kenya

- **Sysselsättning:**
 - Sektorn sysselsätter cirka 2 miljoner människor i Kenya, ca 10% av arbetskraften, där många av arbetarna är kvinnor.⁷
 - Över 20 miljoner människors försörjning i Kenya är beroende av denna industri.
- **Skatteintäkter:**
 - Bidrar med över **12 miljarder Ksh** (mer än **100 miljoner USD**) årligen i skatteintäkter.
 - Jämförbart med sektorer som vin, sprit och tobak.
- **Gynnar flera sektorer:**
 - Logistik, tullklarering och spedition
 - Transport, hantering och lagerhållning
 - Skrädderi och textilförädling
 - Hyresintäkter, bank, försäkring och säkerhet

Värdekedja – globala syd

Socio-ekonomisk påverkan av 2nd-hand klädsektorn i Kenya

- **Konsumenternas utgifter:**
 - Genomsnittsinkomsterna i Kenya är låga, och konsumenterna är mycket priskänsliga.
 - Kenyanska hushåll spenderar endast **2,5 %** av sina utgifter på kläder, medan över **40 %** av inkomsten går till mat.⁸
- **Av stor vikt för låginkomsttagare:**
 - För **24,2 miljoner kenyaner**, varav de flesta lever under fattigdomsgränsen, är 2nd hand-klädsektorn avgörande för att kunna tillgodose deras klädbehov.

⁸ <https://mitumbaassociation.org/wp-content/uploads/2023/03/The-Economic-Report-Second-Hand-Clothes.pdf>

Värdekedja – globala syd

Den cirkulära ekonomin inom 2nd hand-klädsektorn

- **Globala verksamheter inom cirkulär ekonomi:** Sektorn för begagnade kläder har fungerat som en global verksamhet inom en cirkulär ekonomi i årtionden, exemplifierar en framgångsrik och långvarig modell för cirkulär ekonomi.
- **Minskning av skadliga effekter:** Den hjälper till att minska de skadliga effekterna av den linjära textilindustrin genom att minska efterfrågan på ny klädproduktion.
- **Samarbete över värdekedjan:** I det globala nord tvättar, rengör, torkar och viker individer överskottskläder för donation i insamlingsbehållare. Denna process kopplar samman olika intressenter, inklusive insamlare, sorteringsanläggningar, grossister och handlare på afrikanska marknader.
- **Omvandling av värde:** Kläder som anses ha lågt värde i en linjär ekonomi omvandlas till värdefulla produkter, vilket gynnar miljontals människor som är beroende av prisvärda begagnade kläder.
- **Kontrast mot linjär textilindustri:** Den linjära textilindustrin följer en modell där man tar, tillverkar, använder och slänger, vilket leder till stor miljöpåverkan. Den kännetecknas av betydande vattenförbrukning, kemikalieanvändning och utsläpp av växthusgaser.⁹

Textilindustrin och EU:s avfallsregler

Mål: EU strävar efter att minska textilindustrins skadliga effekter genom att främja en cirkulär ekonomi.

- **Ramdirektiv för avfall (WFD):**
 - Definierat av direktiv 2008/98/EG.
 - Avfall beskrivs som "ett objekt som innehavaren kastar, avser att kasta eller är skyldig att kasta."
 - Definitionen uppmuntrar återanvändning och återvinning, vilket främjar en cirkulär ekonomi.
 - Individer är skyldiga att skilja mellan avfall och icke-avfall.
- **Avfallshierarki - Prioriterar avfallshantering enligt följande steg:**
 1. Förebygg
 2. Minska
 3. Återanvänd
 4. Återvinn
 5. Kasta (som sista utväg)
- **Kriterier för avfallsupphörande:** Anger när föremål, såsom sorterade begagnade kläder, inte längre klassificeras som avfall.

Textilindustrin och EU:s avfallsregler

Oavsiktliga negativa effekter av EU:s avfallsregler

- **Feltolkning av WFD:** Att all insamlad textil, oavsett om de är kasserade eller donerade, klassas som avfall.
- **Regulatoriska implikationer:** Donerade kläder bör inte klassificeras som avfall. Avfallsdefinitionen begränsar exporten ut ur EU.
- **Obegränsad export nödvändig:** Avgörande för att uppnå WFD-målen.
- **Kaos efter 1/1-2025:** Lagstiftning innan system på plats förödande för intentionerna i WFD

Konsekvenser i Sverige

Human Bridge erfarenheter efter 3 månader med nya lagen

- **Mycket stor ökning av insamlat material:** En ökning om 60% av insamlad volym under årets första kvartal.
- **Utrustning:** Svårt eller omöjligt att uppbåda efterfrågad utrustning.
- **Insamling:** Extrem belastning på personal som samlar in.
- **Försortering i Sverige:** Stor ökning av fraktionen restavfall till förbränning vilket innebär ökade kostnader.
- **Generellt lägre kvalitet:** Kunder vittnar om väsentligt lägre kvalitet innebärande sjunkande marknadspriser.
- **Efterfrågan, avsättning och ekonomisk hållbarhet avgörande.**

En hållbar lösning - nu och vid kommande producentansvar

- Ett långsiktigt och tydligt system med två flöden (fungerande exempel i Danmark och Norge)
- **1) Donationer för återbruk**
 - Insamlas i tydligt markerade behållare avsedda för begagnade kläder och skor.
 - Betraktas aldrig som avfall utan kan exporteras som 2nd hand-varor.
- **2) Textilavfall – kommunens ansvar**
 - Samlas in i separata behållare för trasiga textilier.
 - Kommunen faktureras per kg av insamlaren för tjänsten att samla in, hantera och sortera i tre fraktioner:
 - Återbruk
 - Återvinning
 - Avfall
- **BLÖTT eller KONTAMINERAT skall aldrig blandas med vare sig 1) eller 2)!¹⁰**

Hinner vi vänta in en producentansvar?

- **NEJ** – CIVILSAMHÄLLET GÅR PÅ KNÄNA UNDER TYNGDEN AV EXTRA ARBETE OCH KOSTNADER FÖR HANTERING AV AVFALL.
- **Textilavfall är kommunalt avfall** – kommunerna måste ta ett ekonomiskt ansvar nu!

Tack!